

PATVIRTINTA

Klaipėdos r. Dituvos Aleksandro Teodoro Kuršaičio
pagrindinės mokyklos direktoriaus
2024 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. D1-152

KLAIPĖDOS R. DITUVOS ALEKSANDRO TEODORO KURŠAIČIO PAGRINDINĖS MOKYKLOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos r. Dituvos Aleksandro Teodoro Kuršaičio pagrindinės mokyklos (toliau – Mokykla) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarka) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis“, 2020 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. V-582 patvirtintomis „Rekomendacijomis mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo ir veiksmų, įtariant galimą smurtą artimoje aplinkoje“, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu ir kitais teisinais dokumentais.

2. Tvarkos paskirtis – padėti Mokykloje užtikrinti saugią, sveiką, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarka nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Mokykloje.

4. Aprašas remiasi šiais principais:

4.1. Į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalė, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas Mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas ar mokinys pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi nedelsiant reaguoti ir jas stabdyti.

5. Tvarkeje vartojamos sąvokos:

5.1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – smurto ir patyčių situacijos Mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

5.2. Prevencija – priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

5.3. Intervencija – Mokyklos direktorius, jo įgalioto asmens ir Mokyklos darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

5.4. Smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą (fizinį skausmą, dvasinius išgyvenimus, nepatogumus, dvasinį sukrėtimą, emocinę depresiją, pažeminimą, reputacijos pablogėjimą, bendravimo galimybių sumažėjimą ir kita, teismo įvertintą pinigais). Išskiriamos smurto formos (1 priedas):

5.4.1. psichologinis (emocinis) – teisės į individualumą pažeidinėjimas, žeminimas, patyčios, gąsdinimas, būtinos raidai veiklos trikdydas, asocialaus elgesio skatinimas ar kitokia nefizinio kontakto elgsena, darantys žalą arba keliantys pavojų gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

5.4.2. fizinis smurtas – tiesioginiai ar netiesioginiai tyčiniai fiziniai veiksmai, fizinės bausmės, veiksmai, sukeltys žalą arba keliantys pavojų asmens gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

5.4.3. seksualinis smurtas – seksualiniai veiksmai su vaiku, kai naudojama prievarta, jėga ar grasinama arba piktnaudžiaujama pasitikėjimu, valdžia ar įtaka vaikui arba piktnaudžiaujama itin pažeidžiama vaiko padėtimi, ypač dėl priklausomumo; vaikų išnaudojimas prostitucijos tikslams, vaikų pornografija, verbavimas, vertimas ar traukimas dalyvauti pornografinio pobūdžio renginyje, pornografijos rodymas arba kitos vaikų seksualinio išnaudojimo formos, vaikų tvirkinimas;

5.4.4. nepriežiūra – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis vaikui būtinų fizinių, emocinių ir socialinių poreikių netenkinimas ar aplaidus tenkinimas, darantys žalą ar keliantys pavojų vaiko gyvybei, fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

5.4. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar grupės asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui ir yra stebimi kitų asmenų ar asmenų grupės. Patyčios apima platų smurtinio elgesio spektrą.

5.5. Mokyklos bendruomenės narys: direktorius ar jo įgaliotas asmuo, Mokyklos darbuotojas, tėvas/globėjas, mokinys.

5.6. Smurto ar patyčių dalyviai:

5.6.1. smurtą ar patyčias patiriantis asmuo – vaikas/mokinys, Mokyklos darbuotojas prieš kurį smurtaujama arba iš kurio tyčiojama;

5.6.2. besityčiojantis/skriaudėjas/smurtautojas – asmuo/asmenys, inicijuojantys smurtą ar patyčias ir/ar prisidedantys prie jų;

5.6.3. smurto ar patyčių stebėtojas – asmuo/asmenys, matantys ar žinantys apie smurtą ar patyčias.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

6. Tvarkos planavimu, organizavimu ir stebėsenai rūpinasi Mokyklos direktorius, Vaiko Gerovės komisijos nariai (toliau – VGK) arba švietimo pagalbos specialistai, Mokyklos darbuotojai, o jos vykdyme dalyvauja visi Mokyklos bendruomenės nariai.

7. Mokyklos direktorius yra atsakingas už Tvarkos įgyvendinimą, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi Mokyklos bendruomenė.

8. Tvarkos įgyvendinimą koordinuoja socialinis pedagogas:

8.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės mokinių apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

8.2. surenka apibendrintus duomenis iš fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias, atlieka jų analizę;

8.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį VGK posėdyje;

8.4. teikia siūlymus Mokyklos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Mokykloje, Tvarkos tobulinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

8.5. atlieka kitus Mokyklos Tvarkoje numatytus veiksmus.

9. Mokykloje užtikrinamas nuoseklus ir reguliarus mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas, pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimas, mokinių pozityvių vertybių formavimas. Vykdamas smurto ir patyčių prevenciją grupių/klasių mokytojai kiekvienus mokslo metus planuoja ir įgyvendina ilgalaikes tikslines patyčių prevencijos programas (kiekvienas mokinys dalyvauja nuosekloje ir ilgalaikėje prevencinėje programoje).

10. Mokyklos pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, smurto artimoje aplinkoje prevencijos, atpažinimo ir pagalbos smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ir smurtą patyrusiems asmenims teikimo, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

11. Mokykla, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

12. Mokyklos bendruomenės nariai informuojami ir pasirašytinai supažindinami su Mokyklos nustatyta Tvarka.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA IR ĮGYVENDINIMAS MOKYKLOJE

13. Mokyklos direktorius, jo įgaliotas asmuo ir (ar) Mokyklos darbuotojas įtaręs smurtą ar patyčias atlieka koordinuotus veiksmus, nukreiptus į įtarimų patvirtinimą arba paneigimą (2 priedas):

13.1. konsultuojasi su VGK nariu ar švietimo pagalbos specialistais dėl įtarimų apie galimą smurtą;

13.2. gali inicijuoti pokalbį su mokiniu, galimai patyrusiu smurtą ar galimai smurtaujančiu (6, 7 priedai);

13.3. privalo fiksuoti pastebėtus galimo smurto požymius, aplinkybes (3 priedas) ir nedelsdamas pranešti Mokyklos direktoriui, jo įgaliotam asmeniui, Vaiko teisių apsaugos skyriui ar policijai;

13.4. gavęs pranešimą apie mokinį, galimai patyrusį smurtą artimoje aplinkoje, Mokyklos direktorius ar jo įgaliotas asmuo nedelsdamas informuoja atsakingas institucijas ir Mokyklos VGK, kad būtų užtikrinta pagalba mokiniui.

14. Mokyklos direktorius, jo įgaliotas asmuo ir (ar) Mokyklos darbuotojas pastebėjęs smurtą ar patyčias atlieka koordinuotus veiksmus, nukreiptus į smurtą ir patyčias:

14.1. nedelsiant nutraukia smurtą ar patyčias (ar kitokį konfliktą);

14.2. kai vyksta muštynės, skubiai kviečia į pagalbą kitus, arčiausiai esančius

Mokyklos darbuotojus;

14.3. pašalina stebėtojus iš smurto ar patyčių įvykio vietos;

14.4. įvertina fizinę žalą, nukentėjusiam mokiniui esant poreikiui suteikia pirmąją medicininę pagalbą arba kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (visuomenės sveikatos specialistę ir kt.), jei reikalinga iškviečia Bendrojo pagalbos centro tarnybas tel. Nr.112. Nedelsiant informuoja Mokyklos direktorių, ar kitą įgaliotą asmenį, klasės vadovą, bei tą pačią darbo dieną raštu užregistruoja smurto ar patyčių įvykio detales (3 priedas).

15. Atsižvelgiant į smurto ar patyčių pasikartojimų dažnumą ir sunkumą, atliekami tolimesni veiksmai:

15.1. Klasės vadovas ar socialinis pedagogas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias:

15.1.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto/patyčių atvejis;

15.1.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto/patyčių dalyviais, mokiniai rašo paaiškinimus. Tą pačią dieną informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose (5 priedas);

15.1.3. klasės vadovas ar socialinis pedagogas registruoja įvykį smurto ir patyčių atvejų Mokykloje registracijos žurnale (4 priedas) ir vykdo tolesnę situacijos stebėseną;

15.1.4. esant poreikiui rekomenduoja ir organizuoja socialinės pedagoginės, psichologinės arba kitos pagalbos gavimą.

15.2. Klasės vadovas ar socialinis pedagogas pasikartojant situacijai (patyčioms, smurtui ir kt.):

15.2.1. vykdo individualius pokalbius su patyčių dalyviais (nukentėjusiuoju, skriaudėju, stebėtojais) ir jų tėvais ar globėjais. Iškilus poreikiui pakviečia dalyvauti kitus pagalbos specialistus: socialinį pedagogą, psichologą, specialųjį pedagogą ar kt.;

15.2.2. rekomenduoja ir organizuoja socialinės pedagoginės, psichologinės arba kitos pagalbos gavimą;

15.2.3. informuoja Mokyklos administraciją.

15.3. Klasės vadovas ar socialinis pedagogas nesiliaujant patyčioms:

15.3.1. perduoda informaciją VGK;

15.3.2. informuoja Mokyklos direktorių;

15.3.3. organizuojamas VGK posėdis, dalyvaujant vienam iš mokinio tėvų ar globėjų.

15.3.4. Pagalbos priemonių plano sudarymas ir įgyvendinimas: visi į planą

15.3.4.1. visi į planą įtraukti dalyviai vykdo plane numatytas veiklas;

15.3.4.2. klasės vadovas stebi, analizuoja mokinio elgesio pokyčius, organizuoja pakartotinius susirinkimus dėl tolimesnio plano vykdymo.

15.3.4. Situacijai nesikeičiant, kreipiamasi į Klaipėdos rajono savivaldybės VGK dėl minimalių ar vidutinių priežiūros priemonių taikymo. Esant poreikiui, prašoma perkelti mokinį į kitą Mokyklą.

16. Kai smurtauja arba smurtą patiria Mokyklos darbuotojai, nedelsiant, pranešama Mokyklos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui, tą pačią darbo dieną raštu registruojamos smurto ar patyčių įvykio detalės (3 priedas).

17. Mokyklos direktorius gali taikyti drausmines priemones skriaudikams, ar jų teisėtiems atstovams arba dėl šių priemonių taikymo gali kreiptis į kitas institucijas, turinčias teisę, taikyti drausmines priemones.

18. Kai smurtauja arba smurtą ar patyčias patiria Mokyklos direktorius ar jo įgaliotas asmuo apie įvykusį smurto ar patyčių faktą, nedelsiant, pranešama savivaldybėje veikiančiai

pedagoginei psichologinei tarnybai (toliau tarnyba), esant reikalui, kitoms institucijoms.

19. Smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimas Mokykloje

19.1. Mokyklos socialinis pedagogas, koordinuojantis smurto prevencijos veiklos sritį, Mokyklos specialistai esant poreikiui inicijuoja ir vykdo pagalbą galimai smurtą ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams.

19.2. Mokyklos direktorius, jo įgaliotas asmuo ir (ar) Mokyklos darbuotojas, patyrę smurtą ar patyčias Mokyklos, pagalbą gauna tarnyboje arba pas pagalbos Teikėją.

19.3. Mokyklos darbuotojams patyrusiems smurtą ar patyčias psichologinė pagalba pradama teikti nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo to momento, kai buvo pranešta apie smurto faktą. Darbuotojas kreipiasi į atitinkamą tarnybą (pvz., švietimo pagalbos tarnybą, krizių centrą) arba į psichologą/kitą specialistą, su kuriuo Mokykla (ar savivaldybė) yra sudariusi sutartį dėl tokios pagalbos teikimo.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokinio ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

21. Šios Tvarkos įgyvendinimas yra susijęs su Mokyklos Vidaus darbo taisyklėmis, Mokinių elgesio taisyklėmis, Mokyklos ugdymo planu ir kitais dokumentais.

22. Patyčių ar smurto atveju, informaciją viešiesiems ryšiams teikia Mokyklos direktorius arba raštu įgaliotas jo asmuo, nepažeisdamas Lietuvos Respublikos teisės aktų.

Klaipėdos r. Dituvo Aleksandro Teodoro Kuršaičio pagrindinės mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
1 priedas

Detalus aprašymas, kokie konkretūs veiksmai yra priskiriami prie smurtinio elgesio.

Smurtas mokykloje – tai:

- Mušimas per veidą, rankas, kojas, pilvą, nugarą, sėdmenis kitam žmogui.
- Pastūmimas.
- Kojos pakišimas, kad kitas nugriūtų ar susižalotų.
- Daiktų mėtymas į kitą žmogų.
- Rankos užlaužimas.
- Kandžiojimas.
- Sprigtai, skausmingi odos trynimai.
- Tempimai prieš kito žmogaus valią.
- Drabužių plėšymas.
- Dūrimas tušinuku ar kitu daiktu
- Draskymas nagais.
- Tampymas už plaukų.
- Smaugimas.
- Kito žmogaus daiktų ar kūno tepiojimas tušinuku, rašalu, flomasteriais ar kitais daiktais.
- Smurtinių bausmių taikymas.
- Peilių, lazdų, kitų šaltųjų ginklų nešiojimas ar panaudojimas.
- Petardų, kitų sprogstamųjų medžiagų nešiojimas ar panaudojimas.
- Kito žmogaus daiktų naikinimas.
- Spjaudymas.
- Trukdymas ar neleidimas persirengti rūbinėje .
- Apipylimas vandeniu ar kitais skysčiais.
- Gąsdinimas.
- Grasinimas susidoroti.
- Daiktų ar pinigų atėmimas ar vogimas.
- Spaudimas neatskleisti smurtinių veiksmų suaugusiems asmenims.
- Psichologinis smurtas, siekiant pažeminti.
- Įžeidus pravardžiavimas.
- Privertimas bėgti iš pamokų.
- Garsus rėkavimas, švilpimas mokykloje ir jos teritorijoje.
- Šmeižtas, apkalbinėjimas siekiant pažeminti kitą asmenį.
- Kito asmens artimųjų žeminimas.
- Demonstratyvus piktybinis ignoravimas.
- Įžeidžių žinučių rašymas popieriuje, mobiliuosiuose telefonuose, elektroniniame pašte ir socialiniuose tinkluose.
- Privačios informacijos atskleidimas siekiant pažeminti kitą asmenį.
- Kitų žmonių ignoravimas dėl lyties, amžiaus, išvaizdos, gebėjimų.
- Spaudimas meluoti, siekiant nusižengimą.
- Nepranešimas apie žinomą nusižengimą.
- Kito asmens vertimas rinktis, su kuo bendrauti.

- Socialinio statuso naudojimas, siekiant pažeminti kitą žmogų ar jam pakenkti.
 - Necenzūrinės kalbos vartojimas.
 - Demonstratyvus atsisakymas vykdyti administracijos, pedagogų nurodymus, susijusius su ugdymo procesu.
 - Demonstratyvus ar piktybinis mokyklos bendruomenės narių vengimas spręsti smurto atvejus.
 - reketavimas, privertimas skolinti, priverstinis skolos „auginimas“.
 - Bet kurių kūno dalių lietimasis prieš kito žmogaus valią.
 - Seksualinis priekabiavimas žodžiais ar raštu.
 - Prievartiniai seksualiniai santykiai mokyklos teritorijoje.
-

Klaipėdos r. Dituvos Aleksandro Teodoro Kuršaičio pagrindinės mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo 2 priedas

REAGAVIMO Į SMURTO AR PATYČIŲ ATVEJUS MOKYKLOJE ALGORITMAS

Klaipėdos r. Dituvos Aleksandro Teodoro Kuršaičio
pagrindinės mokyklos smurto ir patyčių prevencijos
ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
3 priedas

PRANEŠIMAS APIE SMURTĄ IR/AR PATYČIAS

_____ Nr. _____
(data)

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kada vyko smurtas ir/ar patyčios:	
Kur buvo smurtaujama ir/ar vyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.). ☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas. ☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašymas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). ☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinoma apie tokio elgesio pasikartojimą:	

Duomenys apie smurto ir/ar patyčių dalyvius:

Mokinio/ų, patyrusio/ų patyčias, vardas, pavardė	
Mokinio/ų, kuris tyčiojosi, vardas, pavardė	
Mokinio/ų, stebėjusio/ų patyčias, vardas, pavardė, klasė	

Informacija apie įvykį:

(Užpildžiusio asmens vardas, pavardė, parašas)

(Mokyklos direktoriaus ar jo įgalioto asmens parašas)

Klaipėdos r. Dituvos Aleksandro Teodoro Kuršaičio
pagrindinės mokyklos smurto ir patyčių prevencijos
ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
5 priedas

POKALBIO SU TĖVAIS FIKSAVIMO LAPAS

202____ - ____ - ____

Dituva

Mokykloje lankėsi _____

(tėvų , ar globėjų, rūpintojų vardas , pavardė)

Dėl sūnaus (dukters) _____

(mokinio (–ės) klasė, vardas, pavardė)

Problemos: dėl fizinio smurto kito vaiko atžvilgiu, dėl psichologinio smurto (patyčių),
dėl mokinių tarpusavio santykių (pabraukti).

Pasiekti susitarimai _____

Pokalbyje dalyvavo:
socialinė pedagogė _____

_____ (parašas)

_____ (tėvų (globėjų, rūpintojų) vardas, pavardė)

_____ (parašas)

_____ (tėvų (globėjų, rūpintojų) vardas, pavardė)

_____ (parašas)

_____ (klasės vadovo vardas, pavardė)

_____ (parašas)

_____ (klasės vadovo vardas, pavardė)

_____ (parašas)

_____ (mokinio vardas, pavardė)

_____ (parašas)

_____ (mokinio vardas, pavardė)

_____ (parašas)

Kiti dalyvavę asmenys:

_____ (vardas, pavardė)

_____ (parašas)

Klaipėdos r. Dituvos Aleksandro Teodoro Kuršaičio pagrindinės mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
6 priedas

KOREKGINIO POKALBIO EIGOS KORTELĖ

1. Dalyviai ir vieta: mokinys (ar vienas iš jų), įtariamas patyčiomis + du suaugę mokyklos darbuotojai, iš kurių vienas, jei įmanoma, mokinio klasės vadovas. Tuščias kabinetas, stalas, kėdės, uždaros durys.
 2. Pasakyk, kas buvo pastebėta: vardink daiktus tikraisiais vardais (pastebėtas arba įtariamas nepriimtinas elgesys ar patyčios (kai tai kartojasi) ĮVARDINK KONKREČIAI.
 3. Paaiškink mokyklos taisykles ir lūkesčius, susijusius su aptariamu elgesiu, taip pat Mokyklos reakciją į galimus pažeidimus.
 4. Paprašyk mokinio patvirtinti ir pripažinti.
 5. Jei taip: paprašyk iš mokinio pažado taip nebedaryti; girk jei tesės.
 6. Jei ne: papasakok mokiniui, kad darbuotojai pakalbės su kitais, suaugusiais ir mokiniais, išsiaiškins tiesą, ir jei tuo metu nukentės ką nors žinantis ar jam bus grasinama, įtarimai iškart kris ant mokinio. Jei tyrimas parodys, kad mokinys nieko nepadarė, darbuotojai jo atsiprašys.
 7. Kitu atveju bus taikomos sankcijos.
 8. Pabaik pokalbį suplanuodamas tęstinį pokalbį po vienos /dviejų savaitių – nustatyti, ar nepageidaujamas elgesys nepasikartojo.
 9. Įsitikink, kad mokinys suprato.
-

Klaipėdos r. Dituvos Aleksandro Teodoro Kuršaičio pagrindinės mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
7 priedas

MOKYKLOS DARBUOTOJO POKALBIO SU VAIKU, GALIMAI PATYRUSIU SMURTAŲ ARTIMOJE APLINKOJE, YPATUMAI

Mokyklos darbuotojas, įtaręs ar pastebėjęs galimo smurto prieš vaiką požymius vaiko kūne, elgesyje, emocijose ar vaiko atstovų pagal įstatymą bendravime su vaiku, turėtų susirūpinti ir pasidomėti, kas jam nutiko. Kalbėdamas su vaiku Mokyklos darbuotojas turėtų atkreipti dėmesį į kai kurias pokalbio ypatybes:

✓ sudaryti kiek įmanoma saugesnes ir patogesnes pokalbiui sąlygas (pvz., vienam klasėje), kad vaiko nerimas sumažėtų;

✓ atsisėsti šalia vaiko arba jam patogiu atstumu viename akių lygyje (nerekomenduojama sėdėti už stalo vienas priešais kitą);

✓ klausyti vaiko, kas jam nutiko, užduodant atvirus klausimus (pvz.: „Šiandien pastebėjau mėlynės ant tavo rankos riešo. Kas tau atsitiko?“ Neklausti: „Ar čia tam tikras asmuo tau mėlynės padarė?“);

✓ ramiai išklausti vaiką, nepertraukinėti, leisti pasakyti, kiek vaikas nori / gali; neprarasti savitvardos: matydamas, kad suaugusysis, kuriam vaikas atsiskleidė, išsigando, supyko ar pasibaisėjo, gali išgąsdinti vaiką, jis gali daugiau nebeapasakoti arba atsiimti savo žodžius;

✓ tikėti vaiku: jei vaikas prabilo apie smurtą, jis parodė pasitikėjimą suaugusiuoju. Jei vaikas išgirs abejonę, ar jis sako tiesą, daugiau gali nieko nebesakyti, ir smurtas gali tęstis toliau;

✓ nuraminti vaiką, palaikyti jį: vaikui atskleisti smurtą, veikiausiai, reikėjo sukaupti daug drąsos. Svarbu jam perteikti žinią, kad jis gerai pasielgė kreipdamasis pagalbos (pvz., „gerai, kad tu man pasakei apie tai“, „man gaila, kad tau taip atsitiko“);

✓ nekaltinti, nesmerkti, nekritikuoti vaiko: svarbu yra vaikui perduoti vienareikšmišką žinią, kad jis nėra kaltas dėl patirto smurto, už tai yra atsakingas suaugęs žmogus, kuris elgėsi neleistinai;

✓ skatinti vaiką pasidalinti savo išgyvenimais, jausmais: tikėtina, kad vaikas patiria daug įvairių jausmų ir išgyvenimų: baime būti kaltinamu, baimė dėl smurtautojo keršto, gėdą, kaltę, ir kitą, kurie jį slegia;

✓ klausiant, kalbant vartoti suprantamus vaikui žodžius, sąvokas, atitinkančias vaiko amžių, pažintinius gebėjimus ir supratimą, specialiuosiuos ugdymosi poreikius;

✓ suprasti, kad vaikas gali būti emociškai prisirišęs prie smurtavusio prieš jį asmens (pvz., jei vaiką seksualiai tvirkino tam tikras asmuo, vaikas gali išgyventi labai prieštarungus jausmus – meilę smurtautojui ir neapykantą jam už padarytą skriaudą), vengti jį kaltinančių, vertinančių ar nukreipiančių klausimų, teiginių;

✓ patvirtinti vaikui, kad jis gerai padarė pasisakęs apie patiriamą smurtą;

✓ pokalbio metu patikinti vaiką, kad smurtas prieš jį – ne jo kaltė, o smurtavusiojo atsakomybė;

✓ klausytis vaiko ir sąžiningai atsakyti į jam kylančius klausimus: kylančius klausimus: vaiką gali kankinti nežinia dėl ateities, smurto atskleidimo pasekmių. Svarbu patikinti vaiką, kad bus stengiamasi užtikrinti jo saugumą, tačiau nežadėti to, ko nėra galimybės išpildyti (pvz., nereiktų vaikui sakyti „Tavo mama nenusimins“);

✓ paaiškinti vaikui (atsižvelgiant į vaiko amžių ir supratimą), kas vyks po to, kai jis pasisakė, kokių veiksmų imsis mokyklos darbuotojas vaikui apsaugoti;

✓ būti prieinamu vaikui, nepalikti jo vieno su savo problema, mintis ir jausmais.

Rekomenduojama vaiko papasakotas smurtinės situacijos detales užrašyti kaip į įmanoma tiksliau, cituojant vaiko kalbą: kada prasidėjo smurtas, kas tai darė, kas apie tai žino / žinojo, kam vaikas yra dar pasakojęs ar (ir) kodėl nepasakojo, kokie, vaiko supratimu, buvo smurtautojo motyvai, kaip vaikas jautėsi po smurtinio įvykio. Mokyklos darbuotojas turėtų įvertinti, kiek vaiko pasakojimas galimai realistiškas, ar vaiko nurodomos aplinkybės, faktai atitinka sužalojimų turinį, sunkumą (pvz., ant vaiko rankos matoma suaugusio asmens plaštakos dydžio mėlynė, o vaikas sako, kad jam per ranką sudavė penkiametis brolis). Svarstyti apie vaiko patiriamą smurtą galima, kai vaiko sužalojimai yra neįprasti, jo pasakojimas atrodo neįtikinamas. Svarbu prisiminti, kad smurtą patyrę vaikai dažnai neprisipažįsta, kas ir kaip prieš juos smurtavo, dėl įvairių priežasčių: galvoja (ar yra įtikinti), kad yra patys kalti dėl tokio elgesio su jais; nori būti ištikimi savo smurtautojui; bijo smurto atskleidimo pasekmių ar pan.

Kalbantis su vaiku neleistina:

✓ žadėti tai, ko nebus galimybės ištesėti, pvz., „tau daugiau nieko blogo neatsitiks“;

✓ versti vaiką detaliam pasakoti apie patirtą smurtą. Svarbu leisti jam kalbėti tiek, kiek jam norisi;

✓ vertinti ir klausinėti vaiką apie jo jausmus smurtautojui;

✓ klausti vaiko, kodėl jis anksčiau nepasakė / nesipriešino smurtui; tai vaikui gali sustiprinti kaltės jausmą; jei yra žinoma, kas yra smurtautojas, leisti jam susitikti su vaiku; šiuos klausimus turi spręsti policija ir (ar) savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyrius;

✓ leisti vaikui atsiskleisti prie kitų vaikų. Reikia saugoti ir gerbti jo privatumą, neatskleisti ir neaptarinėti informacijos su įvykius nenusijusiems asmenims.

SVARBU: Mokyklos darbuotojo įtarimai dėl vaiko galimai patiriamo smurto nėra įrodymai. Įrodymų rinkimas – teisėsaugos specialistų kompetencija.

Skubia vaiko apsauga būtina pasirūpinti, kai:

✓ kyla akivaizdus pavojus vaiko fizinei, psichinei sveikatai;

✓ nėra maisto, vaikas badauja;

✓ nesaugu dėl higienos stokos (pvz.: tikimybė infekcijoms, nes nėra geriamo vandens ir pan.);

✓ dėl psichikos sveikatos sutrikimų paūmėjimų vaiko atstovai pagal įstatymą nėra pajėgūs pasirūpinti vaiko fiziniais, psichologiniais, socialiniais poreikiais;

✓ yra tikimybė, kad vaiko atstovai pagal įstatymą, vartojantys psichoaktyvias medžiagas (alkoholį, narkotikus) ir apsvaigę nuo jų, artimiausiu metu nesiliaus to daryti.